

บทที่ 1

บทนำ

รายงานการวิจัยฉบับนี้ เป็นการอธิบายผลงานสร้างสรรค์เชิงวิชาการด้านจิตรกรรม ผ่านกระบวนการค้นคว้า ทดลอง วิเคราะห์ และปฏิบัติงานศิลป์ ได้นำหลักทฤษฎีบอกวิธีคิด วิธีการประกอบรูปทรง เทคนิควิธีการ และเนื้อหาการแสดงออกทางศิลปะ เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ถ่ายทอดให้กับนักศึกษาและผู้สนใจในงานศิลปะประเภทนี้

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ด้วยประสบการณ์ทางการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะมาหลายยุค เช่น วิถีชีวิตสังคมเมือง ดอกไม้ ในจิตใต้สำนึก บรรยากาศลึกลับในความเชื่อของวิถีชีวิตไทย บรรยากาศอ่อนเร้นจากอาคารสถาปัตยกรรมไทยในมุมมองต่างๆ และชีวิตหลังความตาย ล้วนแล้วเกิดจากการรังสรรค์ผลงานในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับการย้ายถิ่นฐานและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ผลงานสร้างสรรค์แต่ละชุดจึงมีความแตกต่างของเรื่องราวที่นำมาใช้เป็นสื่อในการแสดงออกหาความต่อเนื่องทางความคิด และรูปแบบ จึงนำมาสู่การทบทวนความคิด และความต้องการภายในใจ จากการแสวงหาข้อมูลเพิ่มเติม พบว่ามีความสนใจในสีและการทับซ้อนของรูปทรงจากเรื่องราวของการนำผ้าแพรสีต่างๆ มาผูกบนต้นไม้ เจดีย์ ศาลพระพรหม ศาลพระภูมิ พวงมาลัยรถยนต์ รถจักรยานยนต์ รถจักรยาน หัวเรือ เป็นต้น ซึ่งสะท้อนความศรัทธาของคนไทยที่มีต่อศาสนาพุทธ เป็นสัญลักษณ์แทนการเคารพบูชาในแถบภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมนุษย์ได้นำผ้าแพรมาใช้เพื่อเป็นการแสดงออกถึง ความเชื่อ ความศรัทธา ความเศร้า ความสุข ความลึกลับน่ากลัว ความอ่อนเร้น ซึ่งแตกต่างจากภูมิภาคตะวันตกที่นำผ้าแพรมาใช้ในเรื่องฤกษ์ดี การแสดงความยินดีในวาระพิเศษหรืองานเปิดร้านต่างๆ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปทรงผ้าแพรที่ผูกมัดบนต้นไม้หรือวัตถุที่ทับซ้อนกันและสีในมุมมองต่างๆ ที่แสดงความรู้สึกในรูปแบบนามธรรม ผ่านการสร้างสรรค์เป็นผลงานจิตรกรรม ในรูปแบบของจินตนาการที่ประกอบขึ้นใหม่นำรูปทรงที่ทับซ้อนกันของการผูกผ้า และการทับซ้อนกันของสีมาถ่ายทอดเรื่องราวการทับซ้อนกันของรูปทรงระหว่างภายในและภายนอกที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้เทคนิคสีฝุ่นในการสร้างบรรยากาศการทับซ้อนของรูปทรงและสีให้เกิดน้ำหนักแตกต่างกัน การที่รูปทรงและสีที่ทับซ้อนกันจะเป็นก้อนที่ทับซ้อนส่วนที่เหลือจะเป็นสีโปร่งใสอยู่ในพื้นที่ว่างของความมืดซึ่งมีการทับซ้อนแบบกึ่งโปร่งใส สร้างบรรยากาศอารมณ์ ความรู้สึกอ่อนเร้น

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปทรงผ้าแพรที่ผูกมัดบนต้นไม้หรือวัตถุทึบตันและสีในมุมมองต่างๆที่แสดงความรู้สึกนามธรรม
2. เพื่อนำรูปทรงทึบตันของการผูกผ้ากับการทับซ้อนของสีมาถ่ายทอดเรื่องราวการทับซ้อนกันของรูปทรงระหว่างภายในและภายนอก
3. เพื่อนำเทคนิควิธีการทางจิตรกรรมสีฝุ่นมาสร้างบรรยากาศซ้อนทับของรูปทรงและสี สร้างบรรยากาศอารมณ์ความรู้สึกซ่อนเร้น

ขอบเขตของโครงการวิจัย

1. ศึกษาวิธีการผูกผ้าแพรที่มีดบนต้นไม้ และบนวัตถุต่างๆ
2. ศึกษาเรื่องราวการทับซ้อนของรูปทรงกับสีของการผูกผ้าแพร
3. สร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมรูปแบบกึ่งนามธรรม
4. สร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมด้วยเทคนิคสีฝุ่น

วิธีการดำเนินงานโครงการวิจัย

การศึกษาข้อมูล	
รูปทรงผ้าแพร	การทับซ้อนของผ้าแพร
การพัฒนาภาพร่างต้นแบบ	
รูปแบบ	การแสดงออก
การเตรียมวัสดุอุปกรณ์	
เฟรมผ้าใบและการเตรียมพื้น	สีและอุปกรณ์วาดภาพ
การสร้างสรรค์ผลงาน	
รูปแบบงานจิตรกรรม ขนาด 2 x 2 เมตร (โดยประมาณ) จำนวน 4 ภาพ	
จัดทำเอกสารประกอบผลงานวิจัย	
จัดแสดงผลงานหลังจากปิดโครงการ	

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นการรับรู้คุณค่าผลงานศิลปะผ่านกระบวนการทดลองปฏิบัติ จากการประกอบกันทางความคิด มาตีความเป็นงานสร้างสรรค์เชิงวิชาการที่ผ่านกระบวนการการปฏิบัติงานทดลองค้นคว้า และสร้างสรรค์
2. ได้ตัวอย่างการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม
3. ได้แนวคิดในการนำความเชื่อของคนไทยมาสร้างงานศิลปกรรม ช่วยรักษาหรืออนุรักษ์ ส่งต่อความคิด ความเชื่อ ให้คนรุ่นหลังได้รู้จัก

นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปทรงผ้าแพร หมายถึง การผูกและการมัดของผ้าแพรในรูปแบบต่างๆที่ทำให้เกิดรูปทรงที่สวยงาม

รูปทรงทึบตัน หมายถึง มิติการทับซ้อนกันของผ้าแพรที่อยู่ในลักษณะก้อนทึบตัน

รูปแบบกึ่งนามธรรม (Semiabstract) หมายถึง เป็นศิลปะที่เริ่มบิดเบือนจากศิลปะแบบเหมือนจริง ด้วยการตัดทอนของจริงให้อยู่ในรูปแบบที่เรียบง่าย แต่ยังคงมีเค้าโครงที่เหมือนจริงหลงเหลืออยู่

เทคนิคสีฝุ่น (Tempera) หมายถึง เป็นผงสีซึ่งผสมกับเมือกมัน มีลักษณะเฉพาะ คือ เมื่อสียังไม่แห้งจะมีสีสดและเป็นเงาเล็กน้อย เมื่อแห้งแล้วความสดใสจะลดลงและพื้นผิวด้าน วิธีการเขียนภาพสีฝุ่นมีหลายอย่างเช่น สีฝุ่นผสมไข่แดง(egg-yolk tempera), ผสมเมือกไข่(egg-oil tempera), ผสมขี้ผึ้ง (Wax tempera), ผสมน้ำมัน(oil emulsion tempera) และผสมยางไม้(gum tempera) ต่อมาไม่ต้องผสมกาว เนื่องจากในกระบวนการผลิตได้ทำการผสมมาแล้ว การใช้งานเหมือนกับสีโปสเตอร์ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2530)

สุนทรียภาพ หมายถึงความงามในธรรมชาติหรืองานศิลปะที่แต่ละบุคคลสามารถเข้าใจได้และรู้สึกได้ หรือเป็นความรู้สึก และความเข้าใจของแต่ละบุคคลที่มีต่อความงามในธรรมชาติหรืองานศิลปะ

การผูกเสี้ยว หมายถึงการนำบุคคลสองคนมาผูกพันเป็นมิตรกัน หลักเกณฑ์ในการเลือกคู่เสี้ยว นั้นปกติแล้วมักจะเลือกเพศเดียวกัน ชายก็มีคู่เสี้ยวเป็นชาย หญิงก็มีคู่เสี้ยวเป็นหญิง นอกจากนี้คู่เสี้ยวต้องมีลักษณะ ท่าทาง รูปร่าง หน้าตา อายุ อารมณ์ จิตใจ บุคลิกภาพ ทักษะคติที่คล้ายคลึงกัน หรือเหมือนกันอีกด้วย(การผูกเสี้ยว, ออนไลน์)

ภาพร่าง (Abbozzo) ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Sketch ในงานจิตรกรรม หมายถึงภาพที่เขียนอย่างคร่าวๆ

ทัศนธาตุ (Visual elements) หมายถึง สิ่งที่เป็นปัจจัยของการเห็น ได้แก่ เส้น น้ำหนัก ที่ว่าง รูปทรง สี และลักษณะผิว